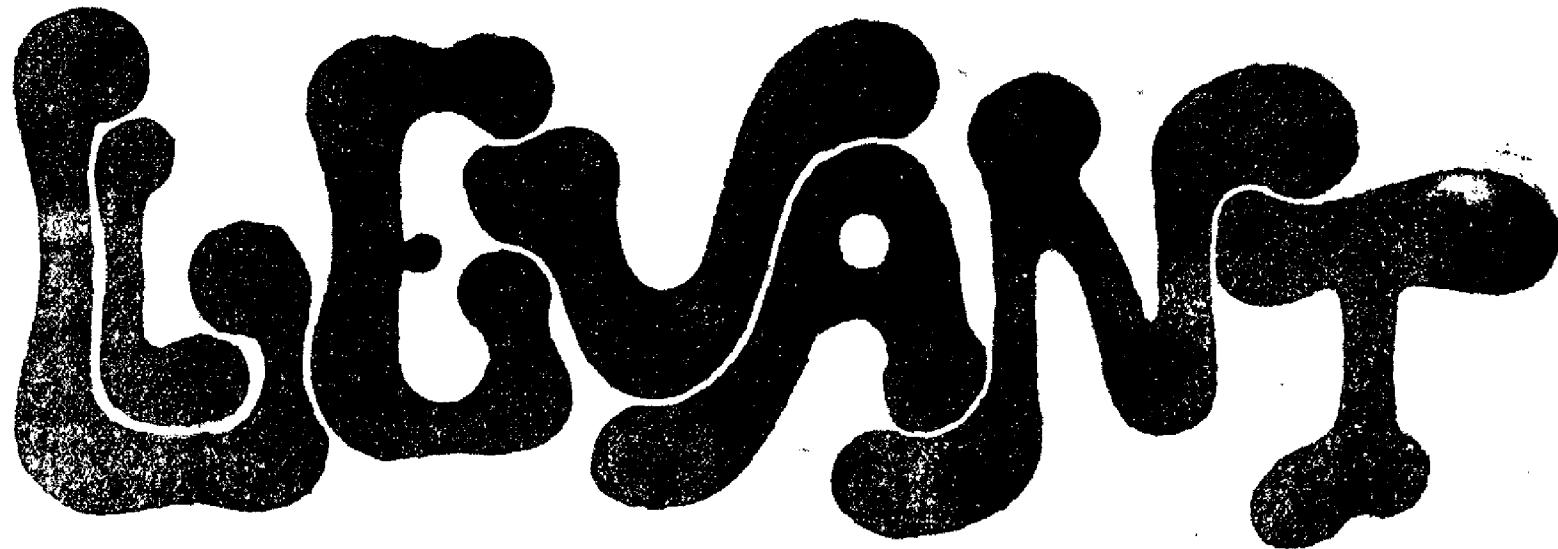

PREU

Artà Un trimestre . . . 175 ps
 A Fora. id. 2'00 *
 Amèrica id. 2'50 *
 France id. 3'00 *

Número soit: 15 cts

Reacció i administració
 Quatre Cantons, 3
 ARTA) Mallorca

SETMANARI CÀTOLIC MALLORQUÍ

La primera i la segona comunió

—Conco'n Jordi, com que vos no estigueu de gaita. ¿Qué vos passa?

—Ja hu saps, Peret, que tothom té dies i dies.

—Però avui no és mal dia i per vos hauria de ser una gran diada, puix cree que el vostro ninet ha feta la primera Comunió.

—Si, Peret precisament aquest demà en la església dels padres (?)

—Encore m'en recort, conco'n Jordi, de l'any passat que feu la primera Comunió es meu; i que vaig disfrutar!

—Veyam explicam ho Peret; potser això'm posarà de bon humor.

Idó, sí, conco'n Jordi, encare hi pèns, va esser un dia que tot va anar pe sa finestra. Vos sabeu que noltros som gent sensilla, però aquell dia jo i na Margalida, o na Margalida i jo, varem volé que's nin du-gués un vestit blanc, de marinera de seda, amb una gorra blanca, ses sabatetes blanques i un flo que era un pa d'or, ja veureu, conco'n Jordi, no vaig volé que fos manco que's niv de ca na Bruxa que ja sabed que amb sa meva dona se fan sa competència.

—¡Ai, Peret!

—Després varem llogar un cotxo de dos cavalls; jo me vaig posá una levita que me va deixá el Senyó Tomás i cap a l'església dels Padres***

—Ja som a l'església.

—Alló no era església, era un rebumbori. Figurau-vos, conco'n Jordi, a devant, tots els ninets vestits de blanc amb els pares, vuy di es *Padres*** que els e vetlaven. Que se movien es clá, perque quant se veyen tan engalanats uns an els altres no sabien contenir-se.

—¡Ai, Peret, tene un doló an es costat!

—Aixó son aprehensions, conco'n Jordi. A les cadires de derrera havia es pares i mares ces nins fent una vertadera revolució; cada ú volia veure es seu i tothom estava enfilat per demunt sa cadira.

—Qué'm dius, Peret!

—Si, conco; mentras sa missa anava endevant, anaven arribant els nins més tardanés amb sos pares i germans, passant pes mig de l'església, com en triomf; era deliciós.

—Acaba, Peret, acaba.

—Totd'una se feu silenci. Un Padre desde sa trona va llegir una oració molt fina i i tan tendra, que com era en castellà fins feya plorá. ¡Que eren d'hermosos aquells ninets de set i vuit anys refilant aquell castellà tant dols i tant harmoniós!

—Després el Padre directó els elva fé un sermonet en castellà, que jo no vaig entendre bé, però n'hi havia que piovan.

—Aeaba, Peret, que'm trob malament.

—Ve sa Comunió, altra vegada tothom enfilat demunt cadires i era gustós veure els nins sortint de combregar més alegrets qu'un Pasco, esperant es confits i galletes de després.

—Però ¿que teniu conco'n Jordi, no vos trobau bé? Si sembla que plorau?

—Ai, Peret, a tot aixó heu he passat jo amb so meu fiet, i creu que tenc es cor atravesat a punyalades!

—Que deis ara?

—Jo no hu creu que sia convenient per les àimes dels ninets de set anys que els ensenyin la doctrina en castellà i com vaig veure que el meu no n'entenia cap mot, ja'm vaig disgustar; però vaja, heu vaig arreglar així com vaig poré, mirant de ferli entendre coeca cosa.

—Però aquest demà haureu disfrutat.

—Aquest demà, Peret, el meu ninet s'ha aixecat de bona hora, s'ha passat la matinera blava i jo mateix li he explicat que a la Sagrada Hostia hei havia Jesús Fill de Deu, i li he encomenat que'l rebés amb amor i que li demanás pureza i altres coses.

—Quines altres coses!

—Després hem anats a l'església a peu i allá ha començat el meu calvari, Peret; d'allà due ses punyalades. En primè lloc es *Padres* el m'hampres del meu costat. Jo i sa mare hauríem volgut anar a combregá amb so nin. Primera punyalada. Després he trobada la església feta una olla de grius

en lloc d'esser un chor d'angelets. I aquesta es estada una segona punyalada. Després an el meu nin li han fet di jaculatories a Jesús amb llenyo estranya, lo qual vol di que ell no'n sap res de lo que li ha dit an el Bon Jesús i això és estada la tercera punyalada.

—Anem conco'n Jordi; vos patireu des fetge.

—Demà, si Deu ho vol, me rescabalgré. El nin i sa mare i joanirem ben dematinet a la Parròquia a fer la *segona* Comunió. Jo li he explicada bé sa llissó. Digallí al Bon Jesús coses com les que dries a ton pare, a ta mare i a tots germans, que Jesús les escoltarà. Ja m'ha dit lo que li diria i lo que li demanaria.

Demà... Si Deu ho vol, serà un altra dia i hem trobaràs de més bon humor.

J. R.

Floretes del camp

L'ARS BLANC

L'ars blane tot floreix
 iluminós i bell,
 l'ars blane es vesteix
 d'un nevat mantell
 i, quan és marcida
 s'espolsa la fulla,
 com bolva florida
 que del cel s'esfulla,
 quan s'ha desbrigat
 el mantell nevat,
 es vesteix l'ars blane
 d'un fruit poc sucós,
 d'un fruit vermellós,
 de color de sang,

LA CORREJOLA

La correjola
dins del forment
sembla un paraigues
girat pel vent.
Guaitant en l'aire
sembla un anhel,
es una ecpa
de boca al cel.

LES ROSELLES

Son les roselles
a dins del camp
unes murades
i altres de sane;
son unes flors
casi divines;
son un estoi
de barretines;
son resplandor
d'un viu amor
arreu florit;
per sobre el blat
ben estirat
un cobrellit.

LES MARGALIDOYES

Eu el parat
engalanat,
de margaridoies
que plaseut
al sol ixent
fer-ne poms les noiest
Sobre als pi's
rejuvenits
son molt més hermoses,
son record,
un desig fort
d'hores amorooses;
son l'esclat,
goig estrellat
de futares toies
que ballant
seràn l'encaut
de les fresques noies.

LES VIOLES

Son les violetes
de color morat,
son les violetes
tot humilitat,
son de penitència
el florit senyal,
per això s'esclaten
en temps quaresmal.
Les veureu plantades
aprop dels rebolls,
totes inclinades,
totes de genolis.

Juan Vilalta Roca

Petrà.

Viaje a las Cuevas de Artá

Continuació

Podían atestiguar tanto rasgo de belleza y primor varios sabios naturalistas, que tuvieron la curiosidad de comprobarla con la experiencia; y no faltó entre éstos quien afirmase, habiendo reconocido solamente lo menos importante de la Gruta debía llevar el timbre y decirse la *nona Maravilla del mundo*. Pero sin reparo alguno podrá calificársela de ser la primera y más atrevida obra de la naturaleza; y confío abundarán en este sentir los que llegaren a comprender la magnitud de sus elegantes facturas. Hace memoria la antiguedad más remota de distintos geógrafos que la celebraron con muy encumbrados elogios; y en nuestro tiempo, los que en sus observaciones críticas escribió sobre ellas D. Isidro Antillón; y posteriormente varios otros que hablaron de este natural fenómeno como de una cosa la más digna de verse y admirarse. Salgamos, pues, por medio de lo que ofrece la descripción del viaje, a dar una idea tan sencilla y minuciosa, como fuese dable, de las cosas que yo mismo observé, dentro de ese cóncavo del mundo, en el espacio de seis horas, que por primera vez estuve en él; añadiendo por notas, ciertas variaciones que he advertido, y lo que puede haberlas causado en el tiempo que ha ocurrido desde 1807 hasta 1840 en que doy a luz el consabido viaje, por observaciones que he hecho y noticias que he adquirido pasando allá al intento. El lugar topográfico que ocupa ese famoso cuadro de la naturaleza es otra de las bellezas que ofrece el distrito y país de Artá, y no deja de ser el primor que le dá más nambradía. El punto donde ostenta su magnífica entrada es en la costa marítima de los montes de este nombre, en la parte de levante a la orilla del mar, cuyo cabo sobre que yace es conocido en el mapa balear con el nombre *Cap Vermey*.

No hay duda que el emprender un tan largo camino, sólo por inspeccionar tamaño maravilla siempre oculta a los que no van en busca de ella, había de ser el gusto excitado fuertemente por una narración asombrosa, que

con su laconismo y como en bosquejo, me permitiera divisar un sin número de cosas admirables, que pasaban de lo que uno naturalmente puede creer; y me precisasen las continuas importunaciones de ciertos amigos que me aprecian, habiéndome estudiado el genio y la afición que tengo a las cosas naturales, que ciertamente no dejó de empeñarme a no contradecirles; y fué otro el motivo, los grandes elogios con que la habían tanto aplaudido los sujetos, que con verla, complacieron su gusto.

NOTA

El relato que comenzamos a transcribir hoy en estas páginas fué escrito por D. Antonio Cabrer, cura párroco de la iglesia de San Nicolás de Palma y publicado en la misma, imprenta y librería de Gelabert-1840, con el título *Viaje a la famosa gruta llamada Cova de la Ermita en el distrito de la villa de Artá de la isla de Mallorca*; y, aún que sea nota impertinente buena ocasión se ofrece en estos momentos de rectificar el error en que incurrió el Sr. Bover en su *Biblioteca de Escriptores Baleares*, datando con fecha inexacta la una edición que se ha hecho del folleto del Sr. Cabrer, en el citado año de 1840. Falleció el autor 6 años después, y se agotó la escasa edición de su obra que, si no reviste una importancia literaria absoluta, y contiene por otra parte apreciaciones evocadas y rasgos de una imaginación rara, paréceme no obstante de eso, labor propia de la índole de nuestro semanario, por ser materia mallorquina la que trata y ser también mallorquín el autor, salvando a una y otro, el olvido inminente con que estaban amenazados.

El citado Sr. Bover se sirvió, casi en su totalidad, de las noticias del cura párroco de San Nicolás para la descripción que de esta maravilla incluyó en sus *Noticias de Mallorca*; no desdenió el Sr. Piñer en su tomo *MALLORCA*, de la colección *Recuerdos y bellezas de España*, algunas gráficas comparaciones del Sr. Cabrer, sin citarle por su nombre; y en el folleto *Impresiones de un viaje* titulado *Las Cuevas de Artá* (1) dijo *Un curioso* que lo firma: «Dijo cuenta (D. Antonio Cabrer) de los descubrimientos que había hecho en las grutas, penetrando hasta lo más interior de las mismas». Así, pues, no es para desecharlo el folleto del cura párroco de San Nicolás; y por mi parte al reimpresarlo, satisigo el orgullo de ser hijo de aquella tierra a que la naturaleza ha dotado; en sus senos los ideales más caprichosos de un sueño romántico y tal vez la maravilla superior que de este género existe en la tierra. —N. de J. L. Esteveich.

(1) Imprenta de Felipe Gaspar 1830.

Viaje

Mucho vale el ruego de la amistad cuando se la conoce franca i leal. Brindando a disfrutar del placer de la espectable vista de esta como encantada Gruta, emprendimos los caminos que directamente nos conducían hasta las cercanías donde está sepultado este jardín de la naturaleza. Nos apeamos junto a la falda de un empinado monte. Cuatro pinos en forma de cuadro que por lo viejos que eran, parecían ser los padres de una infinidad que alzaban cabeza por todo lo áspero y dilatado del risco (1) nos aseguraron un cómodo asilo en aquella situación, y entrelazando sus espesas ramas, se dejaban primero herir del sol que permitir offendiese a alguno de los que tan benignamente habían hospedado. Pero apesar de esta como choza que nos defendía de lo riguroso del tiempo no dejaban de estar arriesgadas nuestras personas. Era pues de temer, que cuando a los cansados miembros concedímos casi un momentáneo reposo, se hubiera visto invadido aquél territorio, y que la mano enemiga de los ingleses, que alargaba hasta allí sus correrías, nos hubiera sorprendido, y con esto fuéramos, víctimas de aquellas circunstancias, que ofrecían una época poco agradable.

ANTONIO CABRER

(1) Estos pinos se denominan en la comarca con el nombre de *Pins de les Vagues*, por buscar los expedicionarios en su sombra la reposición de las perdidas fuerzas y aliento por la sufrida o quizás, con más fundamento, por ser el sitio donde se vacían los morrales, a la salida de la gruta. —N. de J. L. E.

(Seguirá)

De l'Ajuntament

Per l'adquisició d'una casa

Com saben els nostres lectors l'Ajuntament va acordar obrir un concurs per l'adquisició d'un edifici destinat a Casa Consistorial i demés dependències que aquell consideri convenient.

En efecte, dia 25 de febrer passat se feu fer una crifa en la nostra vila i s'envià un elicit al Exm^o Sr Gouvernador per posar-lo en el Boletí Oficial fixant l'obertura del Concurs i les condicions que havien de reunir les cases que se presentassen. El Boletí Oficial nº 9033 corresponent al dia 5 de Març digne l'anunci del concurs donant vint dies de temps per la presentació de propostes.

El dia 22 del mateix mes la Comissió Permanent acordà

designat al 24 Tinent Batle D. Antoni Blanes Mestre per assistir al acte de descloure els plecs presentats i el dia 29 en altra sessió acordà que el dia 31 a les 9 se constituirà la messa a la Sala per obrir els plecs, tal com prevé l'art 5 del Reglament vigent.

Efectivament dia 31 a l'hora dita se reuniren el Batle D. Miquel Morey i el 2n. Tinent D. Antoni Blanes Mestre, procedint a descloure l'únic plec presentat que resultà contenir una proposició de D. Rafael Blanes Tolosa veí de Palma acompanyada del p'á de la seva casa nº 8 del carrer de R. Blanes d'aquesta localitat el qual la presenta pel preu de *vuitanta mil pessetes*, seu-se la finca que segueix darrera la casa dita en el carrer del Sol, i si l'Ajuntament també la vol demanà pel total *vuitanta cinc mil pessetes* entenent-se la oferta subjecte a les condicions següents: 1^a. No que la obligat a l'avacció ni sanetjament de les finques dites. 2^a. No hi entra res de lo de sa capella, ni'ls mobles i objectes del quart de banys, aparells d'il·luminació, id. per encalentir aigo, bomba i demés objectes que hi ha. 3^a. Que l'oferta s'entendrà acabada el dia 12 d'Abril i passat aquell dia ell queda en llibertat per dispondre de les finques. 4^a. El pagament ha d'esser al contat i dins quinse dies després de l'acceptació. 5^a. Li han de tornar els p'aus presentats en cas de no acceptarse al qual demà d'haver-se acordat. Fa constar que per dà feïdats al Ajuntament està dispost a aclarir o acirar en lo possible les condicions si se li demana dius el plàs indicat.

La messa acordà exposar al públic per cinc dies la proposta lo que s'anuncià per erida dimarts d'aquesta setmana i que passi al Ajuntament perquè resolgui en definitiva citantlo pel dia 6 d'Abril a les 7 de vespre.

RELLIGIOSES

PARROQUIA

Aquesta setmana han celebrats els Exercicis espirituals els nens de Primera Comunió tinguént-ho aquesta ahir divendres, amb la sotsemània dels darrers anys. N'hi han hagut 53 nens i 64 nines total 117.

Air decapvespre se varen confessar tots els nens i nines de tota edat de la nostra vila i avui demà s'ha celebrada la missa Sabatina en el Santuari de San Salvador amb una comunió general numerosíssima com acte de consagració de l'infància artanense a la nostra excelsa Patrona.

— Demà tocaria haver-hi la Comunió general pels Associats del S. Cor, però essent el dia del Ram en que els confessos estan tan apressats, queda suprimida, com hei estat també la de les Filles de le Puríssima que devia esser per a Pàsqua.

— La pròxima setmana que's la Santí, en la Parròquia i Convent s'hi celebraran les funcions dels darrers anys i amb igual solemnitat.

DE CANOSPRA

PROESA

Dimarts a les 11, a l'escalonada de St Salvador pareixia que hi havia festa grossa. Gent molta, i atlotea a voler: era que en Tomieu Sunyer provava de pujar l'escalonada amb el seu automòbil, perque molts deien que no era capás. Ell hey pujat i tornà devallà ben depressa, només que al arribar a dalt li fugí un neumàtic. Així gonyà les masses que hi havia posades.

REPATRIAT

El batalló de Burgos 36, que era a Tetuán és estat rellevat pel de Palma nº 61, i segons notícies es estot destinat a Leon. D'ell en forma part amb la graduació de Sargent el nostre compatriota i amic D. Francesc Ginart Simó (a) Violt. A ell família, la nostra enhorabona més coral.

METEOROLOGIA

Jast que han entrats en el mes d'Abril l'atmosfera ha suert un canvi repenti. Tot ha quedat en calma i hi fets uns dies esplèndits; bon sol i ni un alé de vent. Se coneix que estan en Primavera.

ESTAT SANITARI

Així com el temps s'estira també han mancabat els costipats dengosos i no hi ha tants de malalts.

MALALT

S'hi troba de certa gravedat l'amiovey de Carrossa. Sofri fa alguns dies un atac an es cor, que essent un vuitantil, és de pronòstic greu.

CASAMENT

Dijous demà a les 10 se casaren en la Parròquia En Lluís Cintó (a) Mossos amb Na Barberà Biz Jurra (a) de la secció, viudes. Les desitjant felicitats en soi nou estat.

Secció Amena

ENDEVINAYES

Mon naixement és estat despreciat de tothom; però quant vey he tornat que m'han canviat es nom de tothom som ben mirat.

La gent ma venguda espera tothom mos colors admira però es tan curta ma vida que ve i va amb la primavera.

Botanic que amb flors ensayes botanic de gran cervell, Meyam ¿Quin és el rameil que aguanta claus i martell, una llansa i estanyes?

Perquè's que bava el bou?

Qual és el colmo d'un bon músic?

SEMLANÇES

Que's lo que assembla més a un bou?

Amb a què s'assembla un colom a una sebeta?

FUGA

.hl v.ltr.s q.. fl.st.m..
n. v.lg.. m.s bl.s.f.m.,
q.. v.str. ll.ng. gr.
.tr.v.ss.d. mb.n cl..

Les solucions al nº qui ye.

SOLUCIONS a les endevinayes del número passat.

1 L'amor. 2^a Un autò.

A SA FUGA

La fil del mon ja s'acosta n'hi ha que senyals han vist los pares del Anti-Crist an el mon ja han fet la posta.

A LES SEMBLANCES

En so funeral.

PROBLEMA: Primé plas 11.

ENDEVINAYRES

Dues Maries i P. P.

DECIMA DESBARATADA.

Demunt el puig de Bonany hi cantava una formiga i un llímac duia una biga per parar-li un pàrany; mentres tant i amb gran afany hi va anar un escarbat per dir-li amb veu molt fluixa que per la part de Son Cuixa corria tot esbarat un galàpet amb sa bruixa.

Vilalta

Ses arnes han rovégat es batay de sa campana i ses rates s'han menjat es pesos de sa romana.

De lo que mos ha sobrat quant hem cabat de dinà heu hem dorat an es cà i es moixos el s'han menjat.

¡Atención!!

Arregla gratuitamente con 24 horas toda clase de documentación para emigrar a cualquier país del mundo.

EMILIO OJEDA. Vilanova 13, ARTÀ.

PASAJES PARA AMÉRICA Y OTROS PUNTOS

Los que de Artá y Capdepera quieren embarcarse para extranjero diríjanse a

ANTONIO GILI (A) COMUNA
PONTARRÓ ARTÁ

Pirotècnia Espinosa

Nuevos programas para RAMILLETES DE FUEGOS ARTIFICIALES propios para fiestas particulares, de barrio, jardines etc. etc.

Novedad en FUEGOS ELÉCTRICOS de gran esplendor y lluvias de fuego plateado y dorado.

FUEGOS JAPONESES = COHETES REALES con cabecera Cohetes de honor = Cohetes eléctricos = Cohetes escondidos = Cohetes reales con lluvia dorada y plateada.

Dirección = 16 - Taulera Artá

En la nostra Llibreria Escolar i Religiosa s'ha rebut un gros surtit de **DEVOCIONARIS PER LA PRIMERA COMUNIÓN** de celuloide o de pell de preus molt variats.

També tenim estampes **RECORT DE LA PRIMERA COMUNIÓN** i confeccionam en aquesta imprenta **ESTAMPE TES RECORDANSA D'AQUELL DIA TAE NFLIS.**

Llibres novedats

Reservat per en

Guillem Bujosa (a) Ganancia

Prest sortirà l'anunci

St Evangelí	Fútica 1 pts. Tela 2'00
Vida de Jesucrist per Pili	5 pts.
Mes de les ànimes	0'75 > 1'75
• del Roser	• • •
Vida de N. S. jesucrist per G. Soler	2'00 > 3'50
Excelencies del Sacerdoti	0'40
PAL-LAS diccionari en cinc idiomes	12'00
Silencio heroico (Noveta de la Col. Princesa)	4'00
Por los senderos del amor—D'artois	4'00
Tantrum Ergo (poesies)	3'00
Del trono al cadalso Clermont	3'00
Carmencita o la buena cocinera	3'00
Nuevas conservas y dulces	4'00
Entorn del Feixisme Italià per Francesc Cambo	4 pts
Almanach de les lletres 1925	2'50
La Beata Teresita de Jesús	1'50
L'ideal del bon cristia	1'50
El Tresor del St Rosari	0'50
<i>La Radiotelefonía sin maestro. Manual práctico</i> , por Schönbaner i Zelmann	
Preu 3 pts.	

SE VENEN EN LA NOSTRA ADMINISTRACIÓ

SERVICIO DE CARRUAJES

IDE

BARTOLOMÉ FLAQUER

(A) MANGOL

A todas las llegadas del Ferrocarril hay coche que parte directo para Capdepera y Cala Ratjada de estos puntos sale otro para todas las salidas de tren.

Hay también coches disponibles para las Cuevas y viajes extraordinarios.

DIRECCIÓN: ANGULO, 1.

Fonda Randa de Esteva

TOTS ELS QUI HI POSEN QUEDEN
CONTENTS DEL SEU SERVICI ESMERADÍSSIM I DE SA NETEADAT.

Te auto a disposició de sa clientela

Carré de Palma, 48—ARTÀ

Grandes Almacenes
San José

Vda. Ignacio Figuerola

-1-

IHOY, COMO NADIE!

detailed en precios, esta casa, todas las

GRANDES NOVEDADES

Únicos almacenes que tienen en grandes existencias

TODO LO QUE SE REQUIERE PARA

VESTIR Y CALZAR

y que venden más barato que nadie.

LIBRERIA 212 | Precio 0.10

ARTÀ CAS. N. TIENE SUCURSALES

Automòvils de lloguer

DELS GERMANOS

SARD (A) TERRES

A cada arribada de tren van a l'Estació.
Tenen servici combinat amb el Ferrocarril.

Excursions a Ses Covetes, Cala Ratjada i demés punts de Mallorca a preus convenyuts.

DIRIGIRSE:

Carré d'En Pitxol nº 8.

Id Son Servera nº 29 }

ARTÀ.

Ensaimades i panets

En lloc se troben millors que a la

PANADERIA Victoria

ES FORN NOU

Miquel Roca Castell

A sa botiga hei trobareu sempre pans
panets, galletes, biscuits, rollots, i tota
casta de pasticaria.

TAMBÉ SE SERVEIX a DOMICILI

Netedat, prontitud i economia

DESPAIG:

Carrer de Palma 3 bis. ARTÀ

Si voleu menjar bo i lleigitir

Oli d'oliva

dirígiu-vos a

D. JUSEP PIÑA

Quatre Cantons, 8-ARTÀ

Te olis de primera i segona classes a
preus acomodats.

Serveix barrals de 16 litres a domicili.

VENTES EN GROS I AL DETALL

AGENCIA DE ARTÀ A PALMA

I VICEVERSA

D E

ANTONI GILI (A) COMUNA

B^{ME}.FLAQUER (A) MANGOL

SERVICI DIARI EN PRONTITUT I ECONOMIA

DE PREUS

ENCARREG A DOMICILI

Palma -- Banc de S'oli, 24.
DIRECCIO Artà--Can Mangol, Angulo 1.
-- Can Comuna--Pontarró 36.

CAFÉ SENSE MESTRANS

de varies classes i preus

SEN TORRA CADA DIA

Venta en la botiga de comestibles d'en

JAUME CABRER

C. ANTONI BLANES

Disponible